Nepilngadīgo tiesības tiesas procesā

Somija

1. Bērna tiesībspēja un rīcībspēja

Somijā minimālais vecums, no kura iestājas kriminālatbildība, ir 15 gadi.

Citās lietās minimālais vecums, kuru sasniedzot, var ierosināt lietu tiesā, ir 12 gadi (veselības aprūpes jautājumi, ievietošana aprūpē), 15 gadi (nodarbinātības, patvēruma, migrācijas jautājumi, izglītības jautājumi, administratīvi sodi) vai 18 gadi (ģimenes lietas).

2. Pielāgota tiesas procesa pieejamība

Izmeklēšanu, kas saistīta ar bērniem, ciktāl iespējams, nodod policijas darbiniekiem, kuri ir apmācīti vai guvuši pieredzi šā uzdevuma veikšanā. Lielākos policijas iecirkņos ir struktūrvienības vai policijas darbinieki, kuri specializējas pret bērniem izdarītu noziegumu izmeklēšanā. Pret bērniem izdarītu noziegumu izmeklēšana visos policijas iecirkņos parasti tiek nodota izmeklētājiem, kuriem ir profesionālas prasmes un īpaša kompetence šāda veida noziegumu izmeklēšanā.

Prokuratūrai ir īpaša prokuroru sistēma, lai nodrošinātu kompetenci noteiktā specializācijas jomā un uzturētu un attīstītu prokuroru profesionālās prasmes. Ir īpaša tādu prokuroru grupa, kuri specializējušies lietās, kas saistītas ar vardarbību pret bērniem un sievietēm. Šie prokurori apmāca citus prokurorus viņu kompetences jomā.

Izmeklēšanu, kas saistīta ar bērniem, ciktāl iespējams, nodod speciālistiem, kuri ir apmācīti vai guvuši pieredzi šā uzdevuma veikšanā.

Bērnu tiesībsargs veicina bērnu interešu aizsardzību un bērnu tiesību īstenošanu vispārējā līmenī, taču neizskata individuālas lietas.

3. Īpaši bērnu atbalsta mehānismi un procedūras

Kopš 2016. gada sākuma kā pierādījumu tiesā lietās, kurās cietušajiem ir vajadzīga īpaša aizsardzība, var izmantot arī 15–17 gadus vecu cietušo liecību videoierakstus.

Saskaņā ar Krimināllizmeklēšanas likumu krimināllizmeklēšanas iestāde vajadzības gadījumā apspriežas ar ārstu vai citu ekspertu par to, vai izmeklēšanas pasākumus var vērst pret bērnu, kurš ir jaunāks par 18 gadiem.

Parasti bērnus, kuri ir cietušie, iztaujā policijas darbinieki, kuri ir apmācīti vai guvuši pieredzi šā uzdevuma veikšanā. Iztaujāšanu var veikt arī veselības aprūpes speciālists.

Sadarbībā ar lielāko pilsētu universitāšu slimnīcām ir izveidoti speciāli kompetences centri, kas specializējušies tādu noziegumos cietušo, uzklausīšanā, kuri ir nepilngadīgas personas. Policijas darbs notiek ciešā sadarbībā ar šiem centriem.

4. Speciālistu apmācība

Tieslietu ministrija regulāri organizē padziļinātu apmācību tiesnešiem, tiesu darbiniekiem un juridiskās palīdzības speciālistiem par bērnu psiholoģiju, juridisko psiholoģiju, cietušo tiesībām, cilvēktiesībām un to personu īpašajām vajadzībām, kuras cietušas no seksuālās vardarbības. Apmācībā var piedalīties arī prokurori.

Ģenerālprokuratūra organizē apmācību prokuroriem par lietām, kas saistītas ar seksuālu un fizisku vardarbību pret bērniem. Daži no tematiem ir bērnu attīstība, bērnu psiholoģija un bērnu iztaujāšana.

Policijas ierēdņu apmācība ietver apmācību par bērnu psiholoģiju, komunikācijas prasmēm un to, kā veikt bērnu iztaujāšanu. Speciālistiem, kuri apguvuši īpašu apmācību, ko nodrošina Valsts policijas pārvalde, piešķir īpašu eksperta kvalifikāciju.

5. Tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamība

Sūdzību par prokurora lēmumu nesākt kriminālvajāšanu var iesniegt ģenerālprokuroram, kuram ir tiesības no jauna izvērtēt izvirzītās apsūdzības.

6. Ģimenes dzīve

Adopcijas procesā pirmais posms ir konsultācijas par adopciju, ko sniedz pašvaldības sociālās labklājības iestādes un organizācija “Save the Children Finland”. Konsultācijas par adopciju klientiem tiek sniegtas bez maksas. Lai iesniegtu pieteikumu adopcijas atļaujas saņemšanai un lūgumrakstu par adopcijas atļaušanu, adopcijas konsultāciju sniedzējs sagatavo rakstisku ziņojumu par adopcijas konsultāciju sniegšanu. Ziņojumā sniedz nepieciešamo informāciju par iesaistītajām personām un viņu apstākļiem.

Pamatojoties uz ziņojumu, Adopcijas padome pieņem lēmumu par adopcijas atļaujas piešķiršanu. Lai varētu adoptēt nepilngadīgu bērnu, gan valsts, gan starptautiskās adopcijas lietās ir jāsaņem Adopcijas padomes atļauja. Šāda atļauja ir derīga divus gadus. Pieteikumu iesniedzēji var pieteikties atļaujas derīguma termiņa pagarināšanai.

Ir tikai viens adopcijas veids. Kad adopcija ir atļauta, adoptēto bērnu uzskata par adoptētāju bērnu, nevis par viņa iepriekšējo vecāku bērnu.

Adopcijas atļauja nav vajadzīga, ja adoptētais ir iespējamā adoptētāja laulātā bērns vai bērns, par kuru adoptētājs jau ir citādi rūpējies un kuru viņš ir uzaudzinājis noteiktā veidā.

Parasti personām, kuras ir ārvalstnieki, papildus adopcijas konsultāciju saņemšanai vienmēr ir jāpiesakās starptautiskās adopcijas pakalpojumiem. Šādus pakalpojumus sniedz Helsinku pilsētas Sociālo pakalpojumu departaments, “Save the Children Finland” un “Interpedia”.

Procesa beigās adopciju atļauj ar tiesas lēmumu.

Bērniem draudzīga justīcija Somijā PDF (534 Kb) en

Lapa atjaunināta: 03/08/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.